

Rechtbank Arnhem

Militaire kamer

Uitspraak van 23 februari 2009

LJN BH3681

Voorzitter: mr. T.P.E.E. van Groeningen, lid: mr. A.G. Broek-de Stigter, militair lid: kolonel mr. B.F.M. Klappe.

Voor wie geldt het dienstvoorschrift?

Bij onderhoud van zijn wapen betracht marechaussee onvoldoende voorzichtigheid, als gevolg waarvan een schot gelost wordt. Vrijspraak van culpoze overtreding van veiligheidsvoorschriften: het Handboek KL-militair – waarvan deze deel uitmaken – is vastgesteld door de Commandant van het opleidings- en trainingscommando van het Commando Landstrijdkrachten, wiens bevoegdheid zich niet uitstrekt tot de Koninklijke Marechaussee. Nu het evenmin door een daartoe bevoegde functionaris van overeenkomstige toepassing verklaard is, kan niet worden gezegd dat verdachte een voor hem geldend dienstvoorschrift overtreden heeft.

(WMSr art. 137, aanhef en onder 1° en 2°; Rijksbesluit uitvoeringsbepalingen militair straf- en tuchtrecht art. 9 lid 2; Uitvoeringsregeling militair straf- en tuchtrecht 2000 art. 4)

In de zaak van de officier van justitie in het arrondissement Arnhem tegen: naam [verdachte], geboren op [geboortedatum] te [geboorteplaats], [adres] te [woonplaats], [rang], [nummer]. Raadsman: mr. M.P.K. Ruperti, advocaat te Amersfoort.

I. De inhoud van de tenlastelegging

Aan verdachte is tenlastegelegd dat:

“hij als militair, op of omstreeks 30 juli 2007, te of nabij Kandahar, in elk geval in Afghanistan, in ernstige mate nalatig het dienstvoorschrift Handboek KL-militair (VS 2-1352), waarin in hoofdstuk 29 onder punt 3 (Veiligheidsregels) (onder andere) is voorgeschreven dat:

- bij het ter hand nemen van het wapen de gebruiker eerst de veiligheidsmaatregelen moet nemen en/of
- wanneer de gebruiker niet overtuigd is van de toestand waarin zijn wapen verkeert (geladen, half geladen of ontladen) hij de veiligheidsmaatregelen moet nemen en/of
- een geladen wapen altijd in een veilige richting moet wijzen en/of waarin in hoofdstuk 29 onder punt 4 (De Veiligheidsmaatregelen) (onder andere) is voorgeschreven dat het wapen in een veilige richting dient te worden gehouden en/of
- de patroonhouder uit het wapen genomen dient te worden en gecontroleerd dient te worden of zich hierin munitie bevindt en/of
- de slede naar achteren getrokken en vastgehouden dient te worden en/of
- de kamer en de voorzijde van de afsluiter op aanwezigheid van munitie gecontroleerd dient

te worden en eventuele aanwezige munitie verwijderd dient te worden en/of (vervolgens)
– de slede onder geleide naar voren gelaten dient te worden en de trekker overgehaald dient te worden,

niet heeft opgevolgd, hierin bestaande dat hij toen aldaar in een kamer/ruimte tijdens/na het plegen van wapenonderhoud en/of bij het controleren van de werking van een pistool (Glock 17) en/of bij het ter hand nemen van dat pistool niet de veiligheidsmaatregelen heeft genomen, althans niet alle veiligheidsmaatregelen heeft genomen en/of zich niet of onvoldoende heeft overtuigd van de toestand waarin zijn wapen verkeerde en/of dat wapen niet in een veilige richting heeft gehouden en/of de patroonhouder heeft geplaatst en/althans de patroonhouder niet uit het wapen heeft genomen en/of niet heeft gecontroleerd of er zich munitie in de patroonhouder bevond en/of (na het naar achteren trekken van de slede van het pistool) de kamer en de voorzijde van de afsluiter van dat wapen niet, althans onvoldoende, heeft gecontroleerd op de aanwezigheid van munitie en/of aanwezige munitie niet heeft verwijderd en/of (vervolgens) de slede van het pistool naar voren heeft laten gaan en/of de trekker heeft overgehaald, althans heeft beroerd, waarbij/waardoor een schot met dat wapen is gelost, terwijl daarvan/daardoor levensgevaar, althans gemeen gevaar, voor een ander te weten de zich (op kleine afstand) in dezelfde kamer/ruimte bevindende [naam], en/of gemeen gevaar voor goederen, te weten de zich in die kamer/ruimte bevindende goederen, is ontstaan.

II. Het onderzoek ter terechtzitting

De zaak is laatstelijk op 9 februari 2009 ter terechtzitting onderzocht. Daarbij is verdachte verschenen. Verdachte is bijgestaan door mr. M.P.K. Ruperti, advocaat te Amersfoort.

De officier van justitie heeft geëist dat verdachte ter zake van het tenlastegelegde zal worden vrijgesproken.

Verdachte en zijn raadsman hebben het woord ter verdediging gevoerd.

III. Motivering van de beslissing

De militaire kamer stelt vast dat het Handboek KL-militair is vastgesteld door Commandant van het opleidings- en trainingscommando van het Commando Landstrijdkrachten (CLAS). Deze is blijkens artikel 4 van de Uitvoeringsregeling militair straf- en tuchtrecht 2000 bevoegd tot het geven van dienstvoorschriften voor zover het dienstvoorschriften betreft die CLAS-breed moeten worden gehanteerd. Deze bevoegdheid strekt zich dus niet uit ten aanzien van door de Koninklijke Marechaussee te hanteren dienstvoorschriften. Ook overigens is niet door een daartoe bij of krachtens het Rijksbesluit uitvoeringsbepalingen militair straf- en tuchtrecht bevoegde autoriteit vastgesteld dat het Handboek KL-militair gelding heeft ten aanzien van militairen die deel uitmaken van de Koninklijke Marechaussee.

De militaire kamer is daarom van oordeel dat voor verdachte, die ten tijde van het ten laste gelegde feit deel uitmaakte van de Koninklijke Marechaussee, het Handboek KL-militair niet als dienstvoorschrift in de zin van het Wetboek Militair Strafrecht (zoals omschreven in artikel 135 van die wet) gold. Er is daarom geen sprake is van het in ernstige mate nalatig niet opvolgen van een dienstvoorschrift met de titel Handboek KL-militair.

De militaire kamer acht dan ook niet wettig en overtuigend bewezen hetgeen verdachte is tenlastegelegd en zal verdachte daarvan vrijspreken.

IV. De beslissing

De militaire kamer, rechtdoende: spreekt verdachte vrij van het tenlastegelegde feit.

NASCHRIFT

Art. 9 lid 2 van het Rijksbesluit uitvoeringsbepalingen militair straf- en tuchtrecht bepaalt dat door de minister van Defensie aangewezen functionarissen bevoegd zijn tot het ter bevordering van de veiligheid geven van dienstvoorschriften.¹ Bedoelde aanwijzing is vervat in art. 4 van de Uitvoeringsregeling militair straf- en tuchtrecht 2000.² In lid 1, aanhef en onder c sub 6° wordt de Commandant van het opleidings- en trainingscommando aangewezen, voor zover het dienstvoorschriften betreft die binnen het gehele Commando Landstrijdkrachten ('CLAS-breed') moeten worden gehanteerd. Van die bevoegdheid heeft hij o.m. gebruik gemaakt door – in het Handboek KL-militair – veiligheidsvoorschriften voor het pistool type Glock 17 te geven. Verdachte was de culpoze overtreding van deze voorschriften ten laste gelegd.

Maar verdachte was marechaussee, en de bevoegdheid van de Commandant van het opleidings- en trainingscommando om dienstvoorschriften te geven is beperkt tot militairen die ressorteren onder het Commando Landstrijdkrachten. De litigieuze veiligheidsvoorschriften waren op hem als zodanig dus niet van toepassing. Dat was niet onoverkomelijk geweest, mits een daartoe bevoegde autoriteit – t.w. de Commandant Koninklijke Marechaussee (art. 4 lid 1, aanhef en onder f sub 1° Uitvoeringsregeling militair straf- en tuchtrecht 2000) – die voorschriften voor dat krijgsmachtdeel van overeenkomstige toepassing had verklaard. Maar van die mogelijkheid is geen gebruik gemaakt. Derhalve moest worden aangenomen dat wat de wapens betreft waarmee de Marechaussee is uitgerust geen veiligheidsvoorschriften van kracht waren, c.q. deze niet de status van dienstvoorschriften hadden. Dat was een ongetwijfeld onbedoelde, maar onwenselijke situatie, waaraan eenvoudig een eind gemaakt kon worden. Aan de daartoe door de Rechtbank gedane suggestie heeft de Commandant Koninklijke Marechaussee gevolg gegeven door te bepalen dat een aantal dienstvoorschriften betreffende wapen- en munitiebeheer afkomstig van de CLAS ook voor KMar-personeel gelden, althans voor zover in nadere voorschriften van de KMar niet anders bepaald is.³ Eén van de overeenkomstige voorschriften is het voorschrift HB 2-1352, het Handboek KL-militair, waarvan de verdachte overtreding ten laste gelegd was; een afwijkend KMar-voorschrift is het voorschrift IK 19-08 (tweede druk), de Checklist ontladprocedure voor het pistool Glock 17. Met het besluit van de Commandant Koninklijke Marechaussee zijn dus nog niet alle problemen uit de wereld: waar de verdachte tot dat krijgsmachtdeel behoort, moet de officier van justitie erop bedacht zijn dat voor hem afwijkende dienstvoorschriften gelden.

M.M.D.

¹ Rijksbesluit van 25 november 1999, Stb. 497, houdende regels met betrekking tot de uitvoeringsbepalingen ingevolge het Wetboek van Militair Strafrecht, de Wet militair tuchtrecht en de Wet militaire strafrechtspraak.

² Beschikking van 22 december 1999, nr. CST 99/0117/029, 1999003890, laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 8 oktober 2006, nr. C200613562.

³ Nota van 19 augustus 2009, CKMAR/2009/33570, op het intranet gepubliceerd op de pagina 'Orders en aanwijzingen'. De annotator dankt majoor mr. F.S. Spruijt, als stafofficier operationeel recht verbonden aan de Staf CKMar/Sectie Juridische Zaken, voor toezending van deze nota.